

3.12 อำเภอวังน้ำเขียว

3.12.1 ประวัติความเป็นมา

เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 ได้มีการแยกพื้นที่ตำบลวังน้ำเขียว ตำบลวังหมี ตำบลอุดมทรัพย์ และตำบลระเริง ออกจากเขตการปกครองของอำเภอบึงขังชัย มาตั้งเป็นกิ่งอำเภอวังน้ำเขียว และเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2535 ตั้งตำบลไทยสามัคคี แยกออกจากตำบลวังน้ำเขียว เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2536 จัดตั้งสุขาภิบาลศาลเจ้าพ่อ ในพื้นที่บางส่วนของตำบลวังน้ำเขียว และบางส่วนของตำบลไทยสามัคคี กระทั่งวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ยกฐานะเป็นอำเภอวังน้ำเขียว สภาพภูมิประเทศในแถบนี้ ซึ่งมีวังน้ำใสงดงามจนมองเห็นเงาสท้อนสีเขียวของต้นไม้ จึงได้ชื่อว่า วังน้ำเขียว ซึ่งเป็นอำเภอที่มีโอโซนสูงอันดับ 7 ของโลก อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมาติดกับจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งการวัดระดับโอโซนนั้น มาจากการค้นพบเฟิร์นชนิดหนึ่งโดยสถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช อันเป็นชนิดที่เจริญเติบโตเฉพาะบริเวณที่มีโอโซนในระดับสูง

3.12.2 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอวังน้ำเขียวตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ประมาณ 1,129.9 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสูงเนิน และอำเภอบึงขังชัย จังหวัดนครราชสีมา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอนาดี และอำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

3.12.3 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอวังน้ำเขียว โดยทั่วไปพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาและที่ลาดชันเป็นลอนคลื่นสลับกันตลอดทั้งพื้นที่ในรูปกระทะคว่ำ โดยมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ยประมาณ 300 - 700 เมตร แต่มีพื้นที่บางส่วนของพื้นที่ตำบลอุดมทรัพย์เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการทำนา และทำสวน

สภาพอากาศตลอดทั้งปี มีลักษณะภูมิอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 23 องศาเซลเซียส โดยเฉพาะในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็น ปกคลุมไปด้วยทะเลหมอกอันสวยงาม รวมทั้งมีฝนตกชุก โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,000-1,300 มิลลิเมตรต่อปี โดยฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณเดือนพฤศจิกายน - มกราคม อุณหภูมิประมาณ 9-18 องศาเซลเซียส ฤดูฝน ฝนตกชุก มีหมอกจัดพัดมาเป็นสายอย่างชัดเจน เหมือนอยู่ในทะเลหมอก และฤดูร้อน จะร้อนในระยะสั้นๆ อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ประมาณ 23- 25 องศาเซลเซียส

3.12.4 ลักษณะด้านเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ จากข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรในเขตอำเภอวังน้ำเขียวโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาคือประกอบอาชีพการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำสวน ทำการปศุสัตว์ และทำนาในบางพื้นที่

ตารางที่ 313 แสดงการประกอบอาชีพของประชากร อำเภอวังน้ำเขียว

อาชีพ	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่มีอาชีพ	503	609	1,112
นักเรียน	2,456	2,462	4,918
นักศึกษา	94	168	262
ทำนา	372	425	797
ทำไร่	1,786	1,615	3,401
ทำสวน	158	146	304
ประมง	1	0	1
ปศุสัตว์	39	33	72
รับราชการ	193	96	289
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	8	16
พนักงานบริษัท	75	76	151
รับจ้างทั่วไป	5,086	4,705	9,791
ค้าขาย	268	569	837
ธุรกิจส่วนตัว	38	44	82
อื่นๆ	403	478	881
รวมทั้งสิ้น	11,480	11,434	22,914

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่ได้จากการสำรวจนี้ ไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านหรืออาศัยอยู่จริงได้

2) รายได้ จากข้อมูลพบว่า ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีรายได้เฉลี่ยของประชากรจำนวน 56,071.33 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตำบลไทยสามัคคี มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 68,542.21 บาทต่อคนต่อปี รองลงมาคือ ตำบลวังหมี มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 61,265.68 บาทต่อคนต่อปี ตำบลที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ตำบลอุดมทรัพย์ มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 46,961.77 บาทต่อคนต่อปี

ตารางที่ 314 แสดงรายได้ของประชากรจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอวังน้ำเขียว

ลำดับ	พื้นที่ตำบล/เทศบาล	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (บาท)
1	ไทยสามัคคี	68,542.21
2	ระเรียง	55,548.28
3	วังน้ำเขียว	57,836.61
4	วังหมี	61,265.68
5	อุดมทรัพย์	46,961.77
เฉลี่ยรายได้ต่อคนต่อปีของประชากรในพื้นที่		56,071.33

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

3) รายจ่าย จากข้อมูลพบว่าในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว มีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค รวมทั้งอำเภอจำนวน 492,158,634 บาทต่อปีซึ่ง ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อข้าวสาร ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่าการเดินทาง (น้ำมันรถ ค่าโดยสาร) ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน ค่าบันเทิง หวย และการพนัน ค่าบุหรี เหล้า ยาดอก และอื่น ๆ ในขณะที่รายจ่ายเพื่อต้นทุนในการผลิตรวมจำนวน 173,866,591 บาทต่อปี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า และค่าเครื่องจักรต่าง ๆ

ตารางที่ 315 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอวังน้ำเขียว

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	4,978,927
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	4,978,927
ค่าสารเคมีเพื่อการผลิต	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	46,612,755
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	46,612,755
ค่าจ้าง ค่าแรงงาน ค่าเช่า	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	38,669,570
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	38,669,570
ค่าเครื่องจักรต่าง ๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	40,605,339
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	0
	จำนวนรวม	40,605,339

ตารางที่ 315 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อข้าวสาร	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	59,206,809
	จำนวนรวม	59,206,809
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารที่จำเป็น	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	108,794,358
	จำนวนรวม	108,794,358
ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อขนมกรุบกรอบ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	33,528,920
	จำนวนรวม	33,528,920
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	24,500,352
	จำนวนรวม	24,500,352
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	7,128,829
	จำนวนรวม	7,128,829
ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	36,457,061
	จำนวนรวม	36,457,061
ค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษา	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	36,575,241
	จำนวนรวม	36,575,241
ค่าการเดินทาง (ค่าน้ำมันรถ ค่าโดยสาร)	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	45,567,709
	จำนวนรวม	45,567,709
ค่าน้ำ ค่าไฟ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	29,956,568
	จำนวนรวม	29,956,568
ค่าโทรศัพท์ บัตรเติมเงิน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	24,579,090
	จำนวนรวม	24,579,090

ตารางที่ 315 แสดงรายจ่ายภาพรวมของประชากรจำแนกตามประเภทของรายจ่าย อำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

ประเภทรายจ่าย	รายจ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	28,056,592
	จำนวนรวม	28,056,592
ค่าบันเทิง หวย และการพนัน	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	12,465,681
	จำนวนรวม	12,465,681
ค่าบุหรี เหล้า ยาของ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	11,395,636
	จำนวนรวม	11,395,636
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	รายจ่ายที่เป็นต้นทุนการผลิต (บาท)	0
	รายจ่ายในการอุปโภคบริโภค (บาท)	33,945,788
	จำนวนรวม	33,945,788
รวมทั้งหมด		623,025,225

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา (2553)

4) หนี้สินและเงินออม จากข้อมูลของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ประจำปี พ.ศ. 2553 พบว่าเกษตรกรในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีหนี้สินจากการกู้ ธกส. รวมกันจำนวน 347.6 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ผู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพจำนวน 227 ล้านบาท กู้เพื่อพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำนวน 38 ล้านบาท และกู้เพื่อชำระหนี้ในระบบจำนวน 82.6 ล้านบาท

5) กลุ่มองค์กร

ก. กลุ่มองค์กรชุมชนและ องค์กรทางสังคมที่เข้มแข็งในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว มีกลุ่มประเภทกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ดังนี้

ตารางที่ 316 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กลุ่มอนุรักษ์กระทิงบนเขาแผงม้า	20	ด้านการอนุรักษ์กระทิง ปลูกป่า แนวกันไฟ และทำฝายกั้นน้ำ	นายโชคดี ปรโลกานนท์ นายบริพัตร สุนทร
กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านท่าวังไทร	50	อนุรักษ์ป่าชุมชน และสร้างจิตอาสาให้กับเด็กและเยาวชน	พระครูนิโครธ ธรรมรังสี นายอรรถัย โฉยกลาง
สหกรณ์กสิกรรมไร้สารพิษ	100	ให้ความรู้เรื่องผักไร้สารพิษ การผลิตปุ๋ยชีวภาพ และอื่น ๆ	นายอำนาจ หมายยอดกลาง นายโชคชัย สมันตรัฐ

ตารางที่ 316 แสดงกลุ่มองค์กรในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

ชื่อกลุ่ม	สมาชิก	กิจกรรมหลัก	ชื่อประธานกลุ่ม
กลุ่มอนุรักษ์เขาใหญ่ คลองกั้ง	50	ให้ความรู้เรื่องนกเงือก การ อนุรักษ์กระทิง การส่องนก	นายสุทิน มุนสวัสดิ์
กลุ่มบ้านพักโฮมสเตย์ บ้านบุไทร	50	บริการที่พักโฮมสเตย์และศูนย์ การเรียนรู้โฮมสเตย์	นายอินทร์ มูลพิมาย
กลุ่มอนุรักษ์พื้นที่ป่า ต้นน้ำมูล	200	ดูแลรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำมูล	นายสมบูรณ์ สิงกิ่ง

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

ข. กลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ โอท็อป อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในพื้นที่มี
กลุ่มอาชีพรวมกลุ่มการดำเนินการผลิตผลผลิต “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ดังนี้

ตารางที่ 317 แสดงรายชื่อกลุ่มโอท็อปในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว

ชื่อกลุ่ม	ประธาน	ที่อยู่
กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องนอน	นางสมประสงค์ บัวนา	13 หมู่ 8 ต.ไทยสามัคคี
กลุ่มทำไม้กวาดบ้านห้วยน้ำเค็ม	นายสัมพันธ์ บุญนา	หมู่ 11 ต.อุดมทรัพย์
กลุ่มอาชีพปลูกน้อยหน้าบ้านคลองกั้ง	นายสุชาติ จำสนิท	หมู่ 2 ต.ระเริง
กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับบ้านบุไทร	นางวิภา จันทร์คุ้ม	หมู่ 7 ต.ไทยสามัคคี
กลุ่มส่งเสริมอาชีพแปรรูปสมุนไพรบ้าน	นางชม บุษบรณ	17 หมู่ 9 ต.อุดมทรัพย์
กลุ่มเห็ดหอมบ้านสุขสมบูรณ์	นางไสว พูนณรงค์	165 หมู่ 2 ต.ไทยสามัคคี
ธนาคารหมู่บ้านสมุนไพรลุ่มหวังน้ำเขียว	นายทวี ลินคำคุณ	25 หมู่ 1 ต.วังน้ำเขียว
กลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตรบ้านบะด่าน	นายพงษ์เทพ พูนพงษ์	36 หมู่ 5 ต.อุดมทรัพย์
กลุ่มผลิตน้ำอุน	นายสิทธิชัย คงเหลียม	138 หมู่ 4 ต.วังน้ำเขียว
ชมรมส่งเสริมและพัฒนาสมุนไพรต.วังหมี	นายสำเนา จันทวาส	หมู่ 2 ต.วังหมี
กลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านสุขสมบูรณ์	นายไกร ชมน้อย	111 หมู่ 2 ต.ไทยสามัคคี

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ปฏิรูปโครงสร้าง ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

3.12.5 ลักษณะทางสังคม

1) ด้านประชากร จากข้อมูลสำนักทะเบียนอำเภอวังน้ำเขียว พบว่าอำเภอวังน้ำเขียวมี
จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 15,397 ครัวเรือน มีประชากรจำนวน 40,627 คน เป็นชายจำนวน 20,320 คน เป็น
หญิงจำนวน 20,307 คน มีรายละเอียดเป็นรายตำบลดังนี้

ตารางที่ 318 แสดงจำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร อำเภอวังน้ำเขียว

ตำบล/เทศบาล	ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
วังน้ำเขียว	3,773	3,951	3,970	7,921
วังหมี	3,362	4,679	4,613	9,292
ระเริง	1,962	2,932	2,860	5,792
อุดมทรัพย์	3,396	5,544	5,649	11,193
ไทยสามัคคี	2,904	3,214	3,215	6,429
รวม	15,397	20,320	20,307	40,627

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอวังน้ำเขียว (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2553)

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอ (จปฐ.2) ปี พ.ศ. 2554 โดยสำรวจจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ณ วันสำรวจ พบว่าอำเภอวังน้ำเขียว มีจำนวนประชากรจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้

ตารางที่ 319 แสดงช่วงอายุของประชากร อำเภอวังน้ำเขียว

ช่วงอายุประชากร (ปี)	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
น้อยกว่า 1 ปี	50	42	92
1 – 2	220	180	400
3 – 5	424	436	860
6 – 11	1,062	1,016	2,078
12 – 14	647	604	1,251
15 – 17	611	556	1,167
18 – 25	1,375	1,316	2,691
26 – 49	4,273	4,385	8,658
50 – 60	1,512	1,493	3,005
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1,306	1,406	2,712
รวมทั้งหมด	11,480	11,434	22,914

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

2) ด้านการศึกษา

ก. ระดับการศึกษาของประชากรอำเภอวังน้ำเขียว ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาใน ช่วงชั้น ป.4 - ป.6 รองลงมาคือ ผู้ที่จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 320 แสดงระดับการศึกษาของประชากร อำเภอวังน้ำเขียว

ระดับการศึกษา	เพศ		รวม (คน)
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	
ไม่เคยศึกษา	482	689	1,171
ต่ำกว่า ป.4	977	1,090	2,067
ป.4-6	5,994	5,696	11,690
ม.ศ. 1-3	63	28	91
ม.1-3	2,003	1,765	3,768
ม.ศ.4-5	29	7	36
ม.4-6	923	979	1,902
ปวช.	110	109	219
ปวส.	137	147	284
ปริญญาตรี	218	312	530
ปริญญาโท	6	3	9
ปริญญาเอก	1	0	1
อื่น ๆ ไม่ระบุ	537	609	1,146
รวม	11,480	11,434	22,914

ที่มา : ข้อมูล จปฐ. อำเภอวังน้ำเขียว(2554)

หมายเหตุ : จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงจากการสำรวจนี้ อาจไม่เท่ากับจำนวนประชากรที่มีอยู่ในทะเบียนบ้านได้

ข. สถานศึกษา ครูและนักเรียน อำเภอวังน้ำเขียวมีโรงเรียนจำนวน 31 แห่ง มีครูจำนวน 1,637 คน มีนักเรียนจำนวน 5,075 คน โดยเฉลี่ยจำนวนครู 1 คนต่อจำนวนนักเรียนประมาณ 3 คน

ตารางที่ 321 แสดงจำนวนสถานศึกษา ครู และนักเรียนจำแนกเป็นรายตำบล อำเภอวังน้ำเขียว

ตำบล	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
ตำบลวังน้ำเขียว	7	91	1,335
ตำบลวังหมี	8	120	1,301
ตำบลระเริง	5	65	935
ตำบลอุดมทรัพย์	8	1,279	104
ตำบลไทยสามัคคี	2	61	1,020
เทศบาลศาลเจ้าพ่อ	1	21	380
รวม	31	1,637	5,075

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 3(ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

ค. การศึกษาอื่นๆ อำเภอวังน้ำเขียวมีศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนหรือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ (กศน.) ระดับอำเภอจำนวน 1 แห่ง และมีศูนย์บริการ

ระดับตำบลจำนวน 6 แห่ง มีบุคลากรสายสอนและครูอาสา จำนวน 7 คน มีนักเรียนจำนวน 796 คน มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน 20 แห่ง

3) ด้านการสาธารณสุข

ก. สถานบริการด้านสาธารณสุข และส่งเสริมคุณภาพชีวิตในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมี 22 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 322 แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข อำเภอวังน้ำเขียว

สถานบริการสาธารณสุข	จำนวน	หมายเหตุ
โรงพยาบาลประจำอำเภอ	1	ขนาด 60 เตียง
โรงพยาบาลเอกชน	2	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	11	
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	1	
คลินิกแพทย์	2	
คลินิกทันตกรรม	2	
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	3	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวังน้ำเขียว (2554)

ข. บุคลากรทางด้านสาธารณสุข (ไม่นับรวมเอกชน) ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีบุคลากรทางการแพทย์สาธารณสุข ดังนี้

ตารางที่ 323 แสดงจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข อำเภอวังน้ำเขียว

บุคลากร	จำนวน (คน)	ประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน
แพทย์	3	13,542
เภสัชกร	4	10,157
พยาบาลวิชาชีพ	49	829
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	944	43
สาธารณสุขอำเภอ	1	40,627
นักวิชาการสาธารณสุข 7	14	2,902
เจ้าพนักงานธุรการ 5	2	20,314
บุคลากรสาธารณสุข	22	1,847

ที่มา: รายงานการพัฒนาคุณภาพบุคลากร CUP วังน้ำเขียว (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2554)

ค. สถานการณ์ด้านสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว พบว่า มีโรคที่จะต้องเฝ้าระวัง 5 อันดับแรกของอำเภอ มีจำนวนผู้ป่วยเมื่อเทียบอัตราส่วนของประชากรหนึ่งแสนคน ดังนี้

ตารางที่ 324 แสดงการป่วยของประชากร อำเภอวังน้ำเขียว ปี พ.ศ. 2553

ชื่อ โรค	จำนวน (คน)	อัตราป่วย 1:100,000
ท้องเสีย	2,844	1,155.43
อาหารเป็นพิษ	414	168.19
ปอดบวม	261	106.03
ตาแดง	232	94.25
สุกใส	110	44.68

ที่มา : โรงพยาบาลอำเภอวังน้ำเขียว (2554)

ง. อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2549 – 2553 ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร โดยใช้อัตรา 1: 1,000 ของประชากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 325 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากร อำเภอวังน้ำเขียว

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	อัตราการเปลี่ยนแปลง
2549	40,919	-
2550	40,929	0.02
2551	41,316	0.95
2552	41,636	0.77
2553	42,070	1.04

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2553)

4) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว มีสถานีตำรวจภูธรจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีตำรวจภูธรวังน้ำเขียวและสถานีตำรวจภูธรอุดมทรัพย์ มีหน่วยบริการตำรวจทางหลวงวังน้ำเขียว 1 แห่ง ตำรวจบ้านจำนวน 83 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบจำนวน 33 คน มีเวรยามรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 166 คน และอาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) จำนวน 10 คน

5) ด้านศาสนา ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 99.80 และมีองค์กรทางศาสนาได้แก่ วัดจำนวน 11 แห่ง สำนักสงฆ์จำนวน 18 แห่ง ที่พักสงฆ์จำนวน 53 แห่ง และมีพระสงฆ์จำนวน 414 รูป

6) ด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่นอำเภอวังน้ำเขียวมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นหลากหลายด้าน

- ภูมิปัญญาทางด้านการเกษตร เช่น นายอำนาจ หมาขยอกลาง อยู่บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว นายไกร ชมน้อย อยู่บ้านสุขสมบูรณ์ ตำบลไทยสามัคคี ที่มีความรู้เรื่องการปลูกผักอินทรีย์และทางด้านการทำวนเกษตร เช่น นายโชคดี ปรโลกานนท์ อยู่บ้านคลองทุเรียน ตำบลวังน้ำเขียว
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์แผนไทย เช่น นายทวี ลินคำคุณ อยู่ที่หมู่ 1 ตำบลวังน้ำเขียว และนายสำเนา จันทวาส อยู่บ้านท่าวังไทร ตำบลวังน้ำเขียว มีความรู้ด้านสมุนไพรและการดูแลสุขภาพของตนเอง รวมทั้งมีการรวมกันเป็นกลุ่มแพทย์แผนไทยในพื้นที่ด้วย

7) ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อำเภอวังน้ำเขียวได้มีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น โดยมีการจัดงานเทศกาล ประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

- งานวันดอกเบญจมาศบานในม่านหมอก (ระหว่างเดือน ธันวาคม-มกราคมของทุกปี) ณ บริเวณที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี
- งานวันของดีและประเพณีสงกรานต์ด้วังน้ำเขียว จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12-13 เมษายนของทุกปี
- งานวิ่งงาม จัดขึ้นที่ตำบลระเริง ประมาณเดือนมกราคมของทุกปี
- งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จัดในห้วงวันเข้าพรรษาของทุกปี
- งานประเพณีวันออกพรรษา ตักบาตรเทโวข้าวสารอาหารแห้งประจำปี จัดในวันออกพรรษาของทุกปี
- งานกฐินสามัคคีอำเภอวังน้ำเขียว จัดหลังวันออกพรรษาของทุกปี
- งานสืบสานงานลอยกระทงอำเภอวังน้ำเขียว จัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี

8) ด้านกีฬาและนันทนาการ พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีสนามกีฬาประจำอำเภอจำนวน 1 แห่ง อยู่ใกล้ ๆ ที่ว่าการอำเภอ นอกจากนั้นจะมีสวนสาธารณะระดับตำบลทั้ง 5 แห่ง รวมทั้งสนามกีฬาของโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการแข่งขันกีฬาเป็นประจำทุกปี ระหว่างหมู่บ้านในตำบลเดียวกัน เพื่อสร้างความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม

3.12.6 ลักษณะทางการเกษตร

1) การกสิกรรม อำเภอวังน้ำเขียวมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 330.385 ไร่ ครัวเรือนเกษตรกรจะมีการปลูกพืชหมุนเวียนไปในแต่ละช่วงฤดูกาลผลิต ซึ่งมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 326 แสดงจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืช พื้นที่ปลูก และผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว

ลำดับที่	พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ผลผลิต (ตัน/ปี)
1	ข้าวนาปี	1,843	18,425	829.125
2	มันสำปะหลัง	4,193	125,779	169,802
3	อ้อย	448	6,265	561,792
4	ข้าวโพด	3,217	160,842	186,734
5	ไม้ผล	1,752	3,759	1,879
6	ยางพารา	159	1,597	1,231
7	ผัก	1,788	12,365	9,892
8	ไม้ดอกไม้ประดับ	451	1,353	477.21
รวมพื้นที่เพาะปลูก		-	330.385	1,277.21

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอวังน้ำเขียว (2554)

2) การปศุสัตว์ จากการสำรวจมีการทำการปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวโดยพบว่า มีเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ตารางที่ 327 แสดงการทำปศุสัตว์ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว

ลำดับที่	ชนิดสัตว์	จำนวนสัตว์ (ตัว)	จำนวนครัวเรือน
1	โคเนื้อ	11,659	2,121
2	โคนม	208	21
3	กระบือ	250	83
4	สุกร	10,560	312
5	เป็ดเนื้อ	10,195	146
6	ไก่พื้นเมือง	99,240	451
7	ไก่เนื้อ	362,871	124

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

3) ด้านการประมง จากข้อมูลสำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2553 พบว่าอำเภอวังน้ำเขียวมีการทำประมงน้ำจืด มีสัตว์น้ำจืดที่จับได้รวมทั้งอำเภอจำนวน 51.60 ตันต่อปี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 328 แสดงปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว

ชนิดสัตว์ที่จับ	ปริมาณการจับ(ตันต่อปี)
ปลาดุก	15.70
ปลาตะเพียน	12.80
ปลานิล	17.10
ปลาทับทิม	5
รวม	51.60

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดนครราชสีมา (2553)

3.12.7 ลักษณะทางอุตสาหกรรม

พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นพื้นที่ห้ามไม่ให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเนื่องจากเป็นพื้นที่ต้นน้ำและเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นส่วนใหญ่

3.12.8 ลักษณะทางพาณิชย์กรรม

1) สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม อำเภอวังน้ำเขียวมีการประกอบการด้านพาณิชย์กรรม ดังนี้

- ธนาคาร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐาน และก๊าซ จำนวน 6 แห่ง
- ร้านขายวัสดุการเกษตรจำนวน 5 ร้าน
- ร้านค้าส่งจำนวน 5 ร้าน และร้านค้าปลีกจำนวน 567 ร้าน
- กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์จำนวน 15 แห่ง
- มีตลาดสดจำนวน 1 แห่ง

2) การบริการที่พัก โรงแรม ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีสถานที่บริการที่พักและร้านอาหารทั้งขนาดใหญ่ กลาง เล็ก รวมกันจำนวน 298 แห่ง ร้านบริการอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 แห่ง

3) การท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียวมีสถานที่ท่องเที่ยว ที่สำคัญ ดังนี้

- เขาแผงม้า ตั้งอยู่ที่ตำบลวังน้ำเขียว ห่างจากถนนสาย 304 ประมาณ 7 กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นภูเขาสูงจากระดับน้ำทะเล 850 เมตร อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นสถานที่สำหรับชมวิิวทิวทัศน์และศึกษารธรรมชาติ เป็นจุดชมกระหิงที่ออกหากิน

- จุดชมวิิวผาเก็บตะวัน ตั้งอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคี เป็นสถานที่ชมวิิวทิวทัศน์ของอุทยานแห่งชาติทับลาน และเป็นจุดเชื่อมระหว่างอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมากับอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติทับลาน

- มูลหลวง มูลสามง่าม ตั้งอยู่ที่ตำบลไทยสามัคคี ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน มีพื้นที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อนและมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ เป็นสถานที่ที่มีความงดงามของธรรมชาติมาก เหมาะสำหรับการเดินป่า ศึกษาธรรมชาติ

- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าเขาภูหลวง ตั้งอยู่ที่บ้านคลองสมบูรณ์ ตำบลระเริง เป็นสถานที่สำหรับเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

- น้ำตกคลองดินดำ ตั้งอยู่ที่บ้านคลองดินดำ ตำบลระเริง เป็นน้ำตกที่ตกจากลานผาหินลงสู่พื้นล่าง แต่ในฤดูแล้งจะไม่มีน้ำ

- น้ำตกสวนหอม น้ำตกห้วยใหญ่ใต้ น้ำตกห้วยขมิ้น ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลไทยสามัคคี เป็นธารน้ำตกที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน เหมาะสำหรับการพักผ่อนท่ามกลางขุนเขา แต่ในฤดูแล้งจะไม่มีน้ำ

- อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง 1 ตั้งอยู่ที่ตำบลวังหมี เป็นอ่างเก็บน้ำที่ติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

- สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช ตั้งอยู่ตำบลอุดมทรัพย์เป็นสถานที่สำหรับศึกษาธรรมชาติ นก และสัตว์ป่านานาชนิด

- สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่

- สวนเบญจมาศ ตั้งอยู่ตำบลไทยสามัคคี เช่น สวนวิภา สวนรอยทองคำ กลุ่มปลูกเบญจมาศตำบลไทยสามัคคี สามารถเที่ยวชมความสวยงามของดอกเบญจมาศหลากหลายสายพันธุ์ และสามารถซื้อดอกไม้จากแปลงได้

- ฟาร์มเห็ดหอม และเห็ดอื่น ๆ เช่น กลุ่มเห็ดหอมบ้านสุขสมบูรณ์ กลุ่มเพาะเห็ดบ้านพยอมมิตร กลุ่มเห็ดหอมบ้านบุไทร กลุ่มเห็ดหอมบ้านไทยพัฒนา วังน้ำเขียวฟาร์ม ฟาร์มเห็ดระเริง สามารถเข้าชมขั้นตอนการผลิตเห็ดหอมและเห็ดอื่น ๆ รวมทั้งเลือกซื้อเห็ดสด ๆ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด

- สวนผักเมืองหนาวปลอดสารพิษ สวนลุงไกร สวนลุงเป็ย กลุ่มกสิกรรมไร้สารพิษอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอวังน้ำเขียว ชมสวนผักเมืองหนาวปลอดสารพิษนานาชนิด เช่น ผักตระกูลสลัด บล๊อคโคลี่ คะน้าฮ่องกง กระเทียมญี่ปุ่น เป็นต้น

3.12.9 ลักษณะทางโครงสร้างพื้นฐาน

1) การคมนาคม ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอจังหวัด รวมทั้งในหมู่บ้านมีรายละเอียด ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 เป็นถนนเชื่อมระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคตะวันออก

- ถนนสาย นม. 3052 (ศาลเจ้าพ่อ – หนองคุ้ม) เป็นถนนเชื่อมระหว่างอำเภอวังน้ำเขียวกับอำเภอปากช่อง

- ถนนสาย นม. 3397 (บุตะโก – หนองไม้สัก) เป็นถนนเชื่อมระหว่างตำบลระเริงกับอำเภอวังน้ำเขียว (สามารถเชื่อมไปที่อำเภอปากช่องได้)

- ถนนลูกรังที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านภายในอำเภอ มีจำนวน 61 สาย

2) การโทรคมนาคมติดต่อสื่อสาร อำเภอวังน้ำเขียวมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง มีหอกระจายข่าว จำนวน 95 หมู่บ้าน ปัจจุบันนี้ประชากรในพื้นที่โดยส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือมากกว่าการใช้โทรศัพท์สาธารณะ เนื่องจากปัจจุบันมีเครือข่ายและสัญญาณโทรศัพท์มือถือเกือบครอบคลุมทั้งพื้นที่

3) ประปา พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีการประปาส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง ซึ่งประชากรในเขตเทศบาลใช้ประโยชน์จากระบบประปาส่วนภูมิภาค ในขณะที่ตามหมู่บ้านนอกเขตเทศบาลใช้ประปาหมู่บ้านที่พัฒนาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) แหล่งน้ำ ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในระดับริ้วเรือนและระดับชุมชนดังนี้

ตารางที่ 329 แสดงจำนวนแหล่งน้ำในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว ระหว่างปี พ.ศ. 2552-2554

ประเภทแหล่งน้ำ	2552		2553		2554	
	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง	ทั้งหมด	ที่ใช้ได้ในฤดูแล้ง
บ่อส่วนตัว	68	63	68	63	28	28
บ่อสาธารณะ	268	194	270	195	134	71
โถงน้ำขนาดใหญ่	1,200	1,200	850	850	653	653

ที่มา : ข้อมูล จปฐ.อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

5) ไฟฟ้า ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จำนวน 1 แห่ง มีไฟฟ้าใช้ร้อยละ 95 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ทั้งนี้พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีการตั้งถิ่นฐานก่อนข้างกระจายและอยู่ห่างกันในแต่ละครัวเรือน ดังนั้นจึงทำให้การขยายเขตไฟฟ้ายังไม่สามารถดำเนินการให้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน

3.12.10 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) ทรัพยากรดิน มีลักษณะเป็นดินภูเขาซึ่งคงมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก สภาพพื้นที่เป็นที่ลาดชันและภูเขา จึงทำให้เกิดการชะล้างสูง ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะทำให้คุณภาพของดินเสื่อมโทรม และขาดความอุดมสมบูรณ์ได้อย่างรวดเร็ว กลุ่มดินในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

- กลุ่มดินคอน พื้นที่เป็นดินร่วนปนทรายและดินร่วนปนดินเหนียวมีการระบายน้ำค่อนข้างดี มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติต่ำ ดินมีความเหมาะสมปานกลางสามารถ ปลูกพืชเศรษฐกิจและใช้เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ได้ดี

- กลุ่มดินคละ พบพื้นที่ราบลูกคลื่นลวดลาด ถึงลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อยจนถึงเป็นภูเขา มีลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนปนดินเหนียว ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติสูง และมีความเหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และผักต่าง ๆ

- กลุ่มดินภูเขา จะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนชันเล็กน้อยถึงเป็นภูเขา เป็นดินระบายน้ำได้ดี ดินชั้นล่างสุดเป็นดินร่วนปนดินเหนียว และดินทรายปนกรวด มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่

หากแบ่งลักษณะดินตามความเหมาะสมในการปลูกพืชของอำเภอวังน้ำเขียว สามารถแบ่งได้ ดังนี้ (1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกพืชไร่มีประมาณร้อยละ 39 ของพื้นที่เกษตรกรรม (2) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกผลไม้ และไม้ยืนต้นร้อยละ 41 ของพื้นที่เกษตรกรรม และ (3) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มีประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่เกษตรกรรม

2) ทรัพยากรน้ำ อำเภอวังน้ำเขียวมีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญ จำนวน 10 แห่ง คือ ลำน้ำ ลำพระเพลิง ลำน้ำลำเชียงสา ลำมูล และมีลำน้ำสาขาย่อยทั้งสามลำน้ำอีก 7 แห่ง ได้แก่

- อ่างเก็บน้ำห้วยกระบอก 1 ปริมาณน้ำ 3.4 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำห้วยกระบอก 2 ปริมาณน้ำ 2 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำห้วยขม้น ปริมาณน้ำ 1.7 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง 1 ปริมาณน้ำ 6.4 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำคลองกระทิง ปริมาณน้ำ 0.7 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำบะฮีแดน ปริมาณน้ำ 0.610 ล้านลูกบาศก์เมตร
- อ่างเก็บน้ำบ้านระเริง ปริมาณน้ำ 0.305 ล้านลูกบาศก์เมตร

3) ทรัพยากรป่าไม้ อำเภอวังน้ำเขียว มีพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญ 4 แห่ง ดังนี้

- อุทยานแห่งชาติทับลาน เนื้อที่ 173,218 ไร่
- อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื้อที่ 12,500 ไร่
- ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาภูหลวง เนื้อที่ 78,350 ไร่
- ป่ากันคืนสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เนื้อที่ 2,732 ไร่

3.12.11 ด้านการเมือง

1) การเมืองระดับชาติ พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวไม่มีสาขาพรรคการเมืองในพื้นที่ แต่ว่าการแข่งขันการเมืองระดับชาติในพื้นที่ค่อนข้างรุนแรงระหว่างอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนปัจจุบัน

2) การเมืองระดับท้องถิ่น ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่นทั้งในเขตเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เริ่มมีการแข่งขันกันมากขึ้นและกระบวนการได้มาของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันมากขึ้น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหลายคน หลายแห่ง เป็นหัวหน้าของนักการเมืองระดับชาติ ดังนั้นการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นจึงไม่ค่อยมีความเป็นอิสระจากนักการเมืองระดับชาติ ทำให้การทำงานพัฒนา เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3) การเมืองภาคพลเมือง ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนที่เข้ามาทำงาน ตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น และเป็นการทำงานที่มีความเป็นอิสระจากนักการเมืองท้องถิ่นและนักการเมืองระดับชาติ โดยในพื้นที่มีสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ทำงานคู่ขนานกับสภาท้องถิ่น ด้วย และทำงานเชื่อมกับเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลระดับจังหวัดและองค์กรภาคีภายนอกด้วย

3.12.12 ด้านการจัดการราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

การจัดระเบียบการปกครองในเขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จำแนกการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้ ดังนี้

1) หน่วยงานราชการส่วนกลาง 2 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลอำเภอวังน้ำเขียว และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

2) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ที่ทำการปกครองอำเภอ สถานีตำรวจภูธร สถานีตำรวจทางหลวง สำนักงานที่ดิน สำนักงานสรรพากร สำนักงานป่าไม้ สำนักงานสถิติ สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานศึกษาธิการ สำนักงานประถมศึกษา และสำนักงานปศุสัตว์

3) หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขวังน้ำเขียว การประปาส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภอวังน้ำเขียวมีการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

ก. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ในพื้นที่มีศูนย์ประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ดูแลครอบคลุมทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข. องค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำเขียว องค์การบริหารส่วนตำบลวังหมี องค์การบริหารส่วนตำบลระเริง องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมทรัพย์ และองค์การบริหารส่วนตำบลไทยสามัคคี

ค. เทศบาล พื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวมีเทศบาลตำบลจำนวน 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อ

5) การปกครองท้องที่ อำเภอวังน้ำเขียวได้มีการแบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2539 เป็น 5 ตำบล 69 หมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 330 แสดงจำนวนหมู่บ้าน จำแนกตามตำบล อำเภอวังน้ำเขียว

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน
วังน้ำเขียว	13	บ้านศาลเจ้าพ่อ บ้านสวนหอม บ้านคลองสอง บ้านเขาแผงม้า บ้านคลองอีแฝว บ้านคลองทุเรียน บ้านไทรทอง บ้านคลองทราย บ้านคลองบง บ้านนุตะโก บ้านน้ำซับ บ้านวังไผ่ และบ้านซับไทรทอง
วังหมี	18	บ้านวังหมี บ้านท่าวังไทร บ้านคลองใบพัด บ้านยุบอีปุ่น บ้านคลองสะทอน บ้านโนนสาวเอ้ บ้านนุเนิน บ้านท่าน้ำซับ บ้านโคกสันติสุข บ้านนุเจ้าคุณ บ้านยุบพัฒนา บ้านสันกำแพง บ้านหนองไม้แดง บ้านอุบลพัฒนา บ้านพยอมมิตร บ้านคลองปลากั้ง บ้านนุกระทิง และบ้านคลองนกแก้ว
ระเริง	14	บ้านระเริง บ้านคลองกี้ บ้านคลองหินร่อง บ้านซับปลากั้ง บ้านคลองกุ่ม บ้านหนองไม้สัก บ้านไทรงาม บ้านโป่งตาลาด บ้านคลองสมบูรณ บ้านหนองกระจง บ้านโป่งค่าง บ้านคลองดินดำ บ้านวังสัปะปรด และบ้านวังখন
อุดมทรัพย์	14	บ้านบะใหญ่ บ้านโนนเหลื่อม บ้านโนนจิว บ้านตะกุดรัง บ้านบะด่าน บ้านหนองโสมง บ้านโนนค่าง บ้านห้วยคาพรหม บ้านนุตาพรหม บ้านวังน้ำเขียว บ้านซับเต่า บ้านโนนสง่า บ้านโนนศรีทอง และบ้านหัวเขาทอง
ไทยสามัคคี	10	บ้านไทยสามัคคี บ้านสุขสมบูรณ บ้านปฏิรูป บ้านนุไทร บ้านนุไผ่ บ้านไผ่งาม บ้านห้วยใหญ่ใต้ บ้านพุทธชาติ บ้านคลองไทร และบ้านคลองยาโม

ที่มา : รวบรวมโดยคณะกรรมการโครงการทศวรรษใหม่ ปฏิรูปโคราช ปฏิรูปประเทศไทย อำเภอวังน้ำเขียว (2554)

3.12.13 การวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอวังน้ำเขียว

จากการประชุมเมื่อวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น 62 คน ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 6 คน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 15 คน นักธุรกิจจำนวน 12 คน หน่วยราชการต่าง ๆ จำนวน 35 คน ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีส่วนร่วมได้มีส่วนร่วมในการระดมสมองและวิเคราะห์ศักยภาพของอำเภอวังน้ำเขียว ดังนี้

1) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยหนุนและปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนหรือปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 331 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอวังน้ำเขียว

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นเขตพื้นที่สูงมีอากาศบริสุทธิ์และได้รับการจัดอันดับให้เป็นเมืองที่มีโอโซนสูงเป็นอันดับ 7 ของโลก - อำเภอวังน้ำเขียวดังอยู่ในใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นประตูสู่ท่าเรือน้ำลึกจังหวัดชลบุรีของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใกล้ที่สุด - มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลากหลายเป็นจำนวนมาก - ลักษณะภูมิประเทศมีความสวยงาม เอื้อต่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัยหลากหลายและเป็นแหล่งต้นน้ำมูลที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบายด้วยถนนสี่ช่องทางจราจรจากจังหวัดนครราชสีมาถึงอำเภอวังน้ำเขียว 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีปัญหาพายุกรุกทำลายป่าและรुकกล้าที่สาธารณะทำให้พื้นที่ป่าลดลงและมีผลกระทบต่อปริมาณโอโซน และแหล่งต้นน้ำถูกทำลาย - มีการจราจรคับคั่งมากขึ้นทำให้มีผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น - ขาดระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน - ปัญหาขยะที่มีปริมาณมากขึ้นทุกปีที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว - ดินมีการชะล้างพังทลายสูงเนื่องจากการทำพืชไร่ของเกษตรกรในพื้นที่ไม่เหมาะสม - แหล่งน้ำที่มีอยู่ไม่สามารถกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรได้ - ประชาชนในพื้นที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตทำให้มีผลต่อลักษณะทางภูมิประเทศ
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่มีเข้มแข็งจำนวนมาก เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน โสมสเดย์ กลุ่มเกษตรอินทรีย์และอื่น ๆ - มีกลุ่มแพทย์แผนไทยที่ทำการผลิตยาสมุนไพรและรักษาผู้ป่วยด้วยการแพทย์ทางเลือก - มีสถานพยาบาลระดับท้องถิ่นกระจายอยู่ครอบคลุมทุกตำบลในพื้นที่ - มีโรงเรียนมัธยมระดับอำเภอ และโรงเรียนประถมกระจายอยู่ทุกตำบล 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดระบบรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว - เยาวชนในพื้นที่ให้ความสนใจการศึกษาน้อยลง และมักรวมกลุ่มมั่วสุม เสพสารเสพติดใช้ชีวิตที่ไม่เหมาะสม - ประชาชนในพื้นที่มีปัญหาสุขภาพสูง และไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทางสุขภาพ - คุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของครูลดลง เนื่องจากต้องรับผิดชอบหลายด้าน - มีเด็กและเยาวชนด้อยโอกาสจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการศึกษา

ตารางที่ 331 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p><i>ก. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มผู้ประกอบการด้านที่พักและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวนมาก - มีผลผลิตทางการเกษตรและเกษตรแปรรูปคุณภาพดี ปลอดภัยเป็นจำนวนมาก - มีการพัฒนาการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ อาทิ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ฟาร์มสเตย์ เป็นต้น - ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความชำนาญในการปลูกพืชไร่ - เป็นแหล่งที่ปลูกพืชไร่สำคัญหลายชนิด เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย มีการปลูกพืชเมืองหนาวจำนวนมาก ที่หลายพื้นที่ในจังหวัดนครราชสีมาไม่สามารถปลูกได้ - มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรอยู่ในพื้นที่หลายแห่ง - อำเภอวังน้ำเขียวมีการจัดงานเบญจมาศบานในม่านหมอกเป็นประจำทุกปี 	<p><i>ก. ด้านเศรษฐกิจ/อุตสาหกรรม</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดความสามารถในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปี - ขาดระบบกลไกการจัดการทางการตลาดที่ดี ทำให้กลุ่มทุนจากภายนอกเข้าไปใช้พื้นที่มากขึ้นในการประกอบกิจการและธุรกิจการท่องเที่ยวและธุรกิจอื่น ๆ ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวมากกว่าคนท้องถิ่น - ขาดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดีรวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร สินค้าของที่ระลึกและของฝาก - ขาดการรวมกลุ่มผู้ประกอบการทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการแข่งขันสูง - การทำการเกษตรมีต้นทุนที่สูงมากขึ้นทุกปี - ประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรมีหนี้สินสูง - ประชาชนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไม่ทัน - เกษตรกรเริ่มขายที่ดินทำกินของตนเองมากขึ้น ทำให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินน้อยลง
<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกลุ่มการเมืองที่เข้มแข็งทั้งการเมืองระดับประเทศและระดับท้องถิ่น - มีกลุ่มองค์กรการเมืองภาคประชาชนอยู่ในพื้นที่ ที่ทำงานเชื่อมกับเครือข่ายและองค์กรภาคอื่น - ยังมีกลุ่มผู้นำที่ทำงานเพื่อแก้ปัญหาของท้องถิ่นอย่างจริงจัง 	<p><i>ง. ด้านการเมืองการปกครอง</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - การทำงานของท้องถิ่นต่างคนต่างงานพัฒนาของพื้นที่ตนเอง มีการประสานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องน้อย - ไม่มีบทบาทบัญญัติ ข้อบังคับท้องถิ่น มาตรการหรือกลไกที่เอื้อต่อการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ตารางที่ 331 วิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็งและจุดอ่อน ของอำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนบางกลุ่มเริ่มต้นตัวและอยากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น - ประชาชนเริ่มเห็นความสำคัญของการเมืองระดับท้องถิ่น ที่ผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนโดยตรง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการซื้อสิทธิขายเสียงในกระบวนการเลือกตั้งทุกระดับ - ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย เนื่องจากไม่เข้าใจอำนาจ สิทธิ หน้าที่ของตนเอง - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ไม่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวอพยพมาจากทั่วประเทศไทย ทำให้มีความหลากหลายของวัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของท้องถิ่น 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนเห็นความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของท้องถิ่นน้อยลง - ประชาชนไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อเดิมของท้องถิ่นตนเอง

2) การวิเคราะห์ โอกาส และอุปสรรคหรือข้อจำกัด ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 332 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอวังน้ำเขียว

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่เขาใหญ่และอาณาบริเวณข้างเคียงมีที่พัก โรงแรมและรีสอร์ทไม่เพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวทั้งหมดในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว - กระแสตื่นตัวด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - มีการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม - พื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ทำให้ที่ดินทำกินยังเป็นของเกษตรกรโดยส่วนใหญ่ 	<p>ก. ด้านกายภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่อยู่ใกล้เขาใหญ่ ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เมื่อเข้ามาเที่ยววังน้ำเขียวมักจะเดินทางไปเที่ยวและพักที่เขาใหญ่มากกว่า - มีประชากรจำนวนมากจากพื้นที่อื่นเข้าไปใช้ถนนในพื้นที่มากขึ้นทำให้เกิดการจราจรเร็วกว่าที่กำหนด - ลักษณะทางภูมิประเทศโดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ - โรคระบาดของพืชที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เช่น เพลี้ยแป้งทำลายมันสำปะหลัง และอื่น ๆ

ตารางที่ 332 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระแสตื่นตัวด้านการรักษาสุขภาพ ทำให้คนหันมาบริโภคผักปลอดสารพิษมากขึ้น - นโยบายการศึกษาฟรี 12 ปี ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น - นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าทำให้ประชาชนเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้มากขึ้น 	<p>ข. ด้านสังคม (การศึกษา ครอบครัว เยาวชน กลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - โรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นและมีความรุนแรงมากกว่าเดิม - โรคใหม่ ๆ เกิดขึ้นและมีความรุนแรงยากต่อการควบคุมดูแล - ประชาชนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองกับกลุ่มทุนน้อย ทำให้ไม่มีพลังในการต่อรอง
<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตและกระตุ้นเศรษฐกิจ และจังหวัดนครราชสีมามียุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว - มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มปริมาณขึ้นทุกปี - สื่อมวลชนทั้งสื่อทั่วไปและสื่อเฉพาะด้านให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง - มีเทคโนโลยีและช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่หลากหลาย - มีการพัฒนาแนวคิด รูปแบบในการพัฒนาสินค้าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่หลากหลาย และสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาอำเภอวังน้ำเขียว 	<p>ค. ด้านเศรษฐกิจ /อุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้าไปใช้ประโยชน์จากพื้นที่มากขึ้น - นโยบายค่าแรงงาน 300 บาทกระทบกับการจ้างแรงงานภาคเกษตรในพื้นที่ - เกษตรกรกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรเองไม่ได้ - ราคาปัจจัยการผลิต เช่น น้ำมัน สารเคมี ปุ๋ย มีราคาสูงขึ้นทุกปี - มีนายทุนผูกขาดการรับซื้อและจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่

ตารางที่ 332 วิเคราะห์ศักยภาพ ด้านโอกาส และอุปสรรค ของอำเภอวังน้ำเขียว (ต่อ)

โอกาส	อุปสรรค/ข้อจำกัด
<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการปกครองตนเองมากขึ้น - หน่วยงานภาครัฐมีโครงการและกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับอำนาจ สิทธิ และหน้าที่ของประชาชน 	<p>ง.ด้านการเมืองการปกครอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการแทรกแซงการทำงานของนักการเมืองระดับชาติต่อการทำงานพัฒนาท้องถิ่น - มีกระบวนการคอร์รัปชันที่ทำให้เงินงบประมาณลงสู่การพัฒนาท้องถิ่นน้อย - นักการเมืองระดับท้องถิ่นไม่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริงในการตัดสินใจทำงานพัฒนา
<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานราชการส่งเสริมและสนับสนุนงานทางด้านวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง - กระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงเกษตร และเชิงนิเวศ เป็น โอกาสของประชาชนที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมของตนเอง 	<p>จ. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อที่เข้าถึงทุกครอบครัว และสื่อที่มีการนำเสนอเรื่องราวศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับระยะเวลาการออกอากาศ - กระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดแนวคิดในการผสมผสานระหว่างความเป็นมาตรฐานสากลกับเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคหรือท้องถิ่น

3.12.14 ข้อเสนอแนะการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพ

จากการจัดเวทีอำเภอวังน้ำเขียว ที่ประชุมได้มีการนำเสนอให้มีการขับเคลื่อนประเด็นเพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นเอกภาพทั้งภาครัฐ (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น) ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ประชาชน นักวิชาการ ปรชาญชาวบ้าน นักการเมือง และอื่น ๆ รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนงานปฏิรูปโคราช จึงมีข้อเสนอแนะให้ทำงานผ่านการขับเคลื่อนงานเชิงประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ประเด็นด้านการเกษตร เนื่องจากอำเภอวังน้ำเขียวเป็นพื้นที่สำหรับการทำการเกษตร และสามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้เป็นอย่างดีมีอากาศที่ดีและมีภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย ดังนั้นในประเด็นนี้จึงเน้นการทำการเกษตรปลอดสารเคมีเป็นหลัก ที่สำคัญพื้นที่ของอำเภอวังน้ำเขียวยังเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญ ดังนั้นการทำการเกษตรที่ปลอดภัยจะส่งผลดีทั้งต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำ รวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหาร และการสร้างสุขภาพที่ดีของประชาชนในพื้นที่

ประเด็นที่ 2 ประเด็นด้านเศรษฐกิจและการค้า เนื่องจากเส้นทางคมนาคมที่สะดวกจึงเป็นโอกาสของคนวังน้ำเขียวที่จะสามารถทำการค้าเชื่อมกับส่วนอื่นของจังหวัดอื่นได้

ประเด็นที่ 3 ประเด็นด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งเป็นจุดแข็งของสภาพพื้นที่ของอำเภอวังน้ำเขียวที่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ในหลายรูปแบบ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มี

ศักยภาพทั้งในแง่ของกายภาพ ลักษณะทางภูมิประเทศที่มีความสวยงาม และมีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทางวัฒนธรรม และทางธรรมชาติ

ประเด็นที่ 4 ประเด็นการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญรวมทั้งเป็นแหล่งโอโซนที่สำคัญของโลกด้วย จึงจำเป็นต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐทุกระดับ ภาคเอกชน รัฐวิสาหกิจ ภาคประชาชน ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมืองทุกระดับ ในการเข้ามาบริหารจัดการทรัพยากรและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและมีคุณค่า

ประเด็นที่ 5 ประเด็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น น้ำ ไฟฟ้า ประปา ถนน เป็นต้น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านการเกษตรและอื่น ๆ